

Gratis masterclass bij het RKD

Maak kennis met de verborgen verhalen achter kunstwerken en ontdek de rijkdom van het RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis. Onze masterclasses geven studenten en docenten directe toegang tot unieke collecties, deskundige onderzoekers én praktische onderzoeksmethoden. Ieder jaar bieden wij meerdere masterclasses aan. Tijdens studiejaar 2025/2026 zijn dat onderstaande masterclasses.

Praktisch

Locatie: RKD in Den Haag

Duur: 1 tot 3 uur (afhankelijk van het programma)

Moment: werkdagen tussen 10:00 en 17:00

Kosten: gratis voor educatieve instellingen

Taal: Nederlands of Engels

Aantal studenten: 20 studenten per masterclass (tenzij anders aangegeven)

Boek een masterclass

Neem contact op via events@rkd.nl en bespreek de mogelijkheden voor jouw klas of groep. Masterclasses dienen minimaal 6 weken van tevoren geboekt te worden.

1. Introductie op het RKD

Deze masterclass biedt een eerste kennismaking met het RKD en is een must voor eerstejaars studenten Kunstgeschiedenis. Studenten leren over de geschiedenis van het RKD, de totstandkoming van de rijke collectie, en hoe ze deze via RKD Research kunnen doorzoeken en gebruiken voor studie en onderzoek.

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschikt voor*
Vroegmodern	NL/EN	Introductie onderzoek bij het RKD (digitaal en analoog)	30 – 45 minuten	Vanaf BA 1 ^e jaar.
Modern / hedendaags	NL/EN	Introductie onderzoek bij het RKD (focus op Mondriaan, of hedendaagse media)	30 – 45 minuten	Vanaf BA 1 ^e jaar.

2. Bronnenonderzoek

Het RKD beheert een uitgebreide collectie archieven van kunstenaars, kunsthistorici, verzamelaars, kunsthandels en galleries. In deze masterclasses leren studenten een archiefinventaris lezen en maken ze kennis met verschillende soorten kunsthistorische bronnen, zoals correspondentie, kunstenaarsdossiers, registers en verkoopboeken. Wat voor informatie bevatten de archieven en hoe kunnen ze worden gebruikt in kunsthistorisch onderzoek? Momenteel biedt het RKD drie masterclasses over bronnenonderzoek aan: over de archiefaantekeningen met biografische gegevens van zeventiende-eeuwse Hollandse schilders, samengesteld door Abraham Bredius (1855-1946); over de fotoalbums van de negentiende-eeuwse schilderijencollectie van Fop Smit (1815-1892) en over het archief van de toonaangevende Amsterdamse galerie Art & Project (1968-2001).

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschikt voor*
Vroegmodern	NL	Archiefaantekeningen Abraham Bredius	2 uur	Vanaf bachelor 3 ^e jaars met aandacht voor de 17 ^e eeuw
Hedendaags	NL/EN	Gallery Art & Project	1,5 – 2 uur	Masterstudenten

3. Herken de hand

Het toeschrijven van kunstwerken is van oudsher een belangrijk onderdeel van de kunstgeschiedenis. Het onderscheid tussen de hand van een meester, een leerling of een navolger is vaak subtiel, en ook doelbewuste vervalsingen kunnen misleidend zijn. Wie de juiste hand wil herkennen en de echtheid van een werk wil vaststellen, begint met goed kijken. Het RKD biedt vijf masterclasses binnen dit thema aan: over vroege Nederlandse schilderkunst en het kennerschap van Max J. Friedländer; over zeventiende-eeuwse schilderkunst; zestiende- en zeventiende-eeuwse tekenkunst; over het herkennen van druktechnieken; over de vervalsingen van Han van Meegeren in de stijl van Johannes Vermeer; en over toeschrijvingen en kennerschap rondom Mondriaan. In elk van deze masterclasses leren studenten door grondige visuele analyse van kunstwerken hun waarnemingen onder woorden te brengen en een weloverwogen uitspraak te doen over de toeschrijving of authenticiteit van een kunstwerk.

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschikt voor*
Vroege Nederlandse schilderkunst	NL/EN	Max. J. Friedländer en het kennerschap	1,5 uur	Vanaf BA 2 ^e jaar
Vroegmodern	NL/EN	Tekenkunst	1,5 – 2 uur	Masterstudenten
Vroegmodern	NL/EN	Schilderkunst	2 uur	3 ^e jaars bachelor- of master studenten
Vroegmodern / Modern	NL/EN	Herken de prent	2 uur	Alle leerjaren

Vroegmodern / Modern	NL/EN	Vervalsing; Vermeer & Van Meegeren	1,5 – 2 uur	2e en 3e jaar bachelorstudenten
----------------------	-------	------------------------------------	-------------	------------------------------------

4. Technische documentatie

Wat kan technisch onderzoek onthullen over de herkomst, totstandkoming en betekenis van een kunstwerk? In deze masterclass maken studenten kennis met de rijke collectie technische documentatie van het RKD, waaronder röntgenonderzoek, infraroodreflectografie, analyse van verfmonsters en dendrochronologische onderzoek. Deze technieken worden geïntroduceerd in combinatie met hun kunsthistorische toepassingen. Deelnemers doen praktijkervaring op met het interpreteren van technische documentatie aan de hand van opdrachten en leren werken met de database RKDtechnical. De nadruk ligt op het integreren van technische gegevens in breder kunsthistorisch onderzoek.

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschied voor*
Vroegmodern / 17 ^e eeuwse schilderkunst	NL/EN	Technische documentatie	1,5 - 3 uur (in overleg)	In overleg.

5. Herkomstonderzoek

Herkomstonderzoek richt zich op de eigendoms geschiedenis van een kunstwerk. Deze geschiedenis begint bij de kunstenaar en loopt tot de huidige eigenaar. Tijdens deze masterclass leren studenten als een detective onderzoek te doen: welke vragen stel je en hoe verzamel je relevante informatie? Daarbij maken ze gebruik van de collecties van het RKD. Er zijn twee masterclasses binnen dit thema: over de schilderijen uit de collectie d'Oultremont, die in 1889 te Parijs werden geveild, en over schilderijen uit de collectie van de Rotterdamse verzamelaar Fop Smit (1815-1892).

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschied voor*
19 ^e eeuw	NL	Herkomstonderzoek naar de schilderijen uit de collectie van Fop Smit (1815-1892)	2 – 2,5 uur	In overleg. Max 10 studenten.
Vroegmodern	NL	Waar zijn de schilderijen van de veiling d'Oultremont (1889) gebleven?	3 uur	In overleg. Max 10 studenten.

6. Iconografisch onderzoek

Om een kunstwerk goed te kunnen begrijpen, is het essentieel om te weten wat erop wordt afgebeeld. Veel kunstwerken voor 1900 verbeelden thema's uit de Bijbel, klassieke mythologie, literatuur en klassieke geschiedenis. Door de tijd heen zijn vaste beeldtradities ontstaan waarbij kunstenaars terugkerende motieven en symbolen gebruiken. Voor hedendaagse kijkers is de betekenis hiervan niet altijd direct herkenbaar. Met iconografisch onderzoek kunnen we de thematiek en symboliek van kunstwerken ontcijferen. Tijdens deze masterclass maken de deelnemers kennis met de belangrijkste bronnen voor dit type onderzoek en passen die direct toe op eigen casus.

Periode	Voertaal	Titel	Duur	Geschiedt voor*
Vroegmodern	NL/EN	Iconografisch onderzoek op het RKD	1,5 uur	1e en 2e jaars bachelor studenten